

# CIRKUSZI AKROBATIKA

## Alaputatási és szakmódszertani periodika

### West-Sooby Anna: Cirkuszi akrobatika és iskolai testnevelés (5. befejező rész)

#### Összegzés és kitekintés

A testnevelő edzői (BSc) és pedagógusi (MA) tanulmányaim végeztével arról tudok beszámolni, hogy a cirkuszi akrobatika elemeinek felhasználási lehetősége kiváló perspektívákat nyit meg a mindennapi iskolai testnevelés motivációs eszköztárának színesítéséhez. Mind a felsőoktatási intézmények oktatói, mind pedig az általános iskolai kollégák részéről meglepően jó fogadókészséget tapasztaltam e téren.

Mivel jómagam az eredeti foglalkozásomat illetően ekvilibrista vagyok, természetesen az egyensúlyozás témakörének irodalmában mélyedtem el, vizsgálataimat is ebben a témakörben végeztem. Az egyensúlyozás a koordinációs képességek egy olyan fontos eleme, amelynek fejlesztése – főleg a gyermekkor szenzitív időszakában – komoly hangsúlyt kap, mert ennek kimaradása, később pótolhatatlan űrt hagy maga után; nemcsak mint a torna tananyag része, hanem bármilyen más sportág fejlesztéséhez elengedhetetlen, sőt a mindennapi élet során is számos előnyt biztosít. (Mivel az iskolai testnevelés értékelési rendszerének alapját képezik a motoros tesztek, igencsak meglepőnek mondható, hogy sem az alsós tanulókkal végeztetett hungarofit tesztben,<sup>[1]</sup> sem pedig a felsős tanulók netfit felméréjének<sup>[2]</sup> részeként nem szerepel az egyensúlyozó képesség mérése.)

Ha azt a kérdést tesszük fel, hogy a cirkuszi akrobatika eszköztárából mely rekviziteket lehet az iskolai testnevelésben hasznosítani, mindenekelőtt a góyalábat és a görgőt kell megemlíteni. Ezek az eszközök egyszerűek, előállításuk könnyű és nem költséges, illetve jól bírják a terhelést, hosszú távon nagyon ésszerű befektetés. Nem olcsó, de természetesen mindenképpen ajánlott a kereskedelmi forgalomban kapható zsonglőreszközök beszerzése is.

Az egyéb ügyességi eszközök megvásárlása, csináltatása már lényegesen problémásabb dolog. A gyerekek szempontjából nagyon motiváló rekvizit lehet a feszes drót, amin a járás nehezebb, mint a gerendán, illetve más technikát igényel. A szabadlétra vagy a járógolyó előállításuk igen körülményes és nagy kiadást jelent, másrészt a balesetveszélyességük miatt csak a nagyon jó egyensúlyérzővel rendelkező tanulóknak ajánlható. Az egykerekek beszerzése és karbantartása sem jelent kis ráfordítást.

A másik specifikus cirkuszi szakág, a légtorna, mint hobbi-sport hazánkban is egyre nagyobb népszerűségnek örvend. Kis magasságba felszerelve az iskolás korosztálynak nagyon élvezetes gyakorlatokat lehet összeállítani a különböző rekviziteken (trapéz, karika, tissue, hammock). Az iskolai tantervben egyedül a kötélmászás szerepel (mi luftbalettként összehasonlíthatatlanul kreatívabban alkalmazzuk), amely a testnevelés tantárgy érettségijének is részét képezi. Mivel főleg a gyengébb és bátortalanabb tanulóknak igen nehéz szernek bizonyul, a relatív erőfejlesztésben nélkülözhetetlen lenne az említett artista-rekvizitek alapgyakorlatainak alkalmazása, ami lehetővé tenné a specifikus erőfejlesztést, továbbá segítséget nyújtana a kötélmászás, illetve a mászó kulcsoló technika elsajátításában is.

Az artistaképzés harmadik alaptantárgya, az akrobatika az iskolai testnevelésben tulajdonképpen a torna tananyagát képezi. Mivel a testnevelő tanárok közül nagyon kevesen rendelkeznek tornász múlttal, komoly kihívást jelenthet számukra gyakorlatok elsajátításához elengedhetetlenül szükséges gyakori segítségnyújtás, nagyon célszerű lenne az artistaképzésben jól bevált londzs (biztosító kötél) használatának bevezetése a közoktatásban is.

Nagy jelentőséggel bírna, ha az iskolai kerettantervbe<sup>[3]</sup> bekerülhetne a cirkuszi akrobatika. Ennek fejezetei: 1.) *Természetes és nem természetes mozgásformák*; 2.) *Atlétikai jellegű feladatok*; 3.) *Torna jellegű feladatok*; 4.) *Sportjátékok*; 5.) *Alternatív környezetben űzhető sportok*; 6.) *Önvédelmi és küzdő feladatok*; 7.)

*Úszás és úszó jellegű feladatok.* Véleményem szerint a 3. és 5. tematikai egységbe kitűnően be lehetne illeszteni a cirkuszi akrobatika feladatait.

Kezdeményezni lehetne továbbá azt is, hogy a Dráma és tánc fejezeteket egészítsék ki a cirkuszi akrobatika választható alapgyakorlataival, illetve távolabbi célként szakmánknak az Országos művészeti tanulmányi versenyek sorába történő beemelése is kívánatos lenne.

Manapság, amikor a szociális cirkusz és különböző civil szervezetek (a Légtornász Egyesület például világbajnokságot szervez) az amatőr sport részévé teszik a cirkuszi alkalmazásokat, erőfeszítéseket kell tenni azért, hogy a közoktatásba is bekerüljön ez a terület. A nagyobb határfokkal történő terjeszkedés legfontosabb akadályát a jogszabályi háttér hiányosságában kell keresni, meghatározó sérelemnek tekinthető ugyanis az, hogy az alapfokú művészetoktatásról szóló 27/1998. (VI. 10.) MKM rendeletben nem szerepel az artistaművészet, tehát mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy mihamarabb jogszabály-módosításra kerüljön sor, és a pozitív diszkrimináció előnyeit élvezhesse a cirkuszművészeti képzés is.

---

[1] <https://hungarofit.hu/csoportos-ertekelo/>

[2] <http://www.mdsz.hu/netfit/fittsegi-profilok-es-tesztek/>

[3] [http://kerettanterv.ofi.hu/02\\_melleklet\\_5-8/index\\_alt\\_isk\\_felso.html](http://kerettanterv.ofi.hu/02_melleklet_5-8/index_alt_isk_felso.html)

megjelenik minden negyedévben